

Abstrakt

Práce se zabývá Stavovským divadlem v Praze a jeho společenskými vazbami v letech 1798 - 1888. Nevýrazněji se interakce mezi divadlem a společností projevuje v oblasti programové skladby, proto se práce soustředí především na analýzu repertoáru. Tyto sondy pak mohou napomoci pochopit mentalitu diváka a její proměnu ve sledovaném čase.

Aby mohlo být takto k problému přistoupeno, je nutné pracovat s patřičnými teoretickými koncepty, které osvětlují vytváření vzájemného působení mezi jevištěm a hledištěm. Tato východiska byla nalezena v oblasti sociologie a kulturních studií.

Práce je rozdělena do čtyř schématicky podobně rozložených kapitol, v nichž je nejprve usilováno o specifikování některých vlivů na utváření programové skladby. V tomto ohledu se jako zásadní jeví role divadelních ředitelů, kterým divadlo bylo svěřováno do nájmu. Z toho důvodu je osobnostem ředitelů věnována podstatná část. Dalšími důležitými statěmi jsou poté rozbory repertoáru v jednotlivých obdobích. Tyto části upozorňují na různá žánrová pole a jejich sociální přesahy. V první polovině 19. století se sekáváme se zásadním fenoménem – tragédií a veselohrou z měšťanského prostředí. Tyto útvary vypovídají o některých prvcích nově vznikající občanské společnosti. Ve druhé polovině tohoto věku pak můžeme sledovat modifikaci a rozpad těchto útvarů, který souvisel opět se stavem společnosti, v níž se začal zřetelněji projevovat modernizační proces (ve všech jeho důsledcích).

Přes všechny tyto společenské posuny lze tvrdit, že většinový divák Stavovského divadla se v průběhu 19. století v některých důležitých ohledech neproměnil. Jedná se např. o jeho vztah k autoritám, které jsou v repertoáru zosobněny stále stejnými reprezentanty. Práce upozorňuje ale i na další jevy, jako např. zobrazování ženy, jiných národností, určitých lokací atd., v nichž naopak určité proměny sledovat můžeme.